

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastonj.

Vsebina: Razglas glede denarnih pošiljatev. — Naznanilo glede kmetškega knjigovodstva. — Streljanje proti toči na Posrku. — Poučni tečaj o varstvu rastlin. — Peronospora v letih 1907. in 1908. — Zborovanje podružnic in krajinah društev. — Iz podružnic in krajinah društev. — Poročila o stanju hmelja. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Uradno. — Oznanila.

Pri vseh denarnih pošiljativah

naj se blagovoli označiti natančni namen istih, kakor tudi polni naslov odpošiljatelja na nakaznici sami.

Tajništvo c. kr. kmetijske družbe.

Kmetško knjigovodstvo.

Vsled sklepa 83. občnega zbora c. kr. kmetijske družbe v letu 1908. od O. O. izdano kmetško knjigovodstvo, sestojече iz blagajne, gospodarske knjige in zapisnika imovine (inventarja)

se lahko dobi za znižano ceno K 2.40 poštaine prosto.
V Gradcu, 11. aprila 1908.

Osrednji odbor

c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Streljanje proti toči na Posrku.

Na Francoskem, v Italiji in deloma tudi v Avstriji se letos ne bo streljalo proti toči, ker so uspehi pretečene poskusne dobe (1902—1906) premalenkostni, tu in tam celo ničevi. Zato je naše c. kr. poljedelsko ministrstvo odpovedalo podporo za vsako nadalnje streljanje proti toči.

Da se je ta stvar tako nepričakovano zaobrnila, se mora v interesu kmetijstva zelo obžalovati, in sicer tem bolj, ker se je mnogo kmetov že zatrdno prepričalo, da pomaga streljanje proti toči. Marsikateri kmet pa misli, da je današnji način streljanja proti toči prej šport in zabava, ko pa res odpomoč zoper točo.

Učenjaki so imeli pri svojem poskusnem streljanju sicer velikanska sredstva in pripomočke, vendar se niso mogli prepričati o koristi streljanja zoper točo, ker so vse premalo opazovali skrivnosti v oblakih v prosti naravi. Če pa se je preprost kmet z dolgoletnim lastnim opazovanjem prepričal o koristi streljanja proti toči, mu učenjaki ne verujejo, ker je pač premalo izobražen; razen tega tudi nima dovolj gmotnih pripomočkov.

Na podlagi dosedanjih izkušenj se mora konstatirati kot dejstvo, da je strelba na nekaterih krajih vsakokrat odgnala točo, na drugih pa ne. Če bi torej streljanje ne zabranjevalo toče, bi se moralo streljanje zoper točo vršiti povsodi brez uspeha.

To nesoglasje si lahko razložimo iz tega, da se pač povsodi ni pravilno

streljalo. Če nima streljanje zoper točo dobrega uspeha, je tega pač krivo, da se ni pravilno streljalo.

Na Posrku zapadnosevernozapadno od Maribora, v farah Sv. Križ in Sv. Duh, se z malimi presledki strelja že od leta 1846. in sicer se je streljalo najprej na Kartovi pušči in pri Zmrzlinjaku, pozneje pri Seli in Jarčiču. Povod k temu je bilo leto 1845, ko je bila dvakrat toča, ki je tamošnjim kmetom naredila velikansko škodo.

Na imenovanih postajah se je streljalo na zelo preprost način. Proti manjšim in večjim nevihtam so se posluževali manjših ali večjih železnih možnarjev. Ti so se napolnili namadno do polovice s smodnikom, ki se je pokril s papirjem ali mahom. Nato se je možnar s pomočjo kladi in železnega nabijala napolnil tesno in do vrha s suhim kamenjem ali opeko.

Lop za streljanje in cevni nastavkov ni bilo. V mali jamici v zemlji se je kurilo in tam se je ožaril „kuščar“. Možnarju so služili kot podlaga in naslomba ploski kameni; proti dežju je bilo kurišče zavarovano z deskami, odrezki ali drevesno skorjo. To je bilo vse.

Možnarji so se nabasali na prostem, če je bil dež, pod bližnjo streho. Če se je bližala huda ura, so mogli vsi za to sposobni ljudje pomagati na streljišču.

Pred strelom so naravnali možnar precej poševno od spodaj proti oblaku. Največ sitnosti je delal streljarjem „kuščar“, ki se je ali premalo ožaril, ali pa prehitro ohladil, tako da se ni moglo vsakokrat o pravem času ustreliti.

Med zgore omenjenimi streljarji je bil stari Jarčič (umrl leta 1883.) preprost kmet, ki je imel svoje posestvo okoli 840 m visoko nad morjem, gotovo najznamenitejši. Že pred solnčnim vshodom je ogledoval celo obzorje in je opazoval natančno barvo, obliko in gibanje oblakov; tudi je gledal na meglo po gorah in po dolinah. Tako je opazil skoro vsakokrat, ali se je bližala nevarnost ali ne. Dokler je bil on streljar (okoli 24 let), je bila v njegovi okolici samo enkrat huda toča (30. junija 1879). Takrat je stari Jarčič na južni strani svojega posestva spravljal seno in sicer globoko spodaj v grabi, od koder ni mogel nevihte, ki se je bližala od severa, opaziti o pra-

vem času. Začel je pozno streljati in tako ni mogel preprečiti toče.

Njegove dolgoletne izkušnje se dajo povedati v sledečih stavkih:

1. Vsak kraj ima svoj takoimenovani „vremenski kot.“

Za njegovo streljišče je bilo izhodišče neviht največkrat v kotu južno od Koralpe, severno od Posruka, zapadno od Glenza, torej dolina Luč, Arveža, Kleina, Ivnice, Zelenega Travnika. Od severa, iz Murinega dola in od jugozahoda čez Veliko kapo so redko prišle nevihte.

2. S strelbo proti toči se mora kakor hitro je mogoče začeti, t. j. predno je prišla nevihta preblizu. Jarčič je vedno pravil, da zaleže jeden pravočasen strel več ko deset prepoznih.

3. Strel mora biti vedno naravn nan poševno od spodaj proti bližajočemu se oblaku. Oblaki namreč silijo k tlom, posebno oni, ki nosijo točo; s strelom pa se naj na oblak, predno se začne v njem toča delati, pritisne, tako da se ga požene kvišku ali pa se prepreči, da se ne približa k tlom.

4. Moč strele se mora ravnati po moči ali nevarnosti nevihte.

Po teh pravilih se strelja v Posrku že okoli 60 let proti toči in z velikim uspehom. V tej dobi pa se ni streljalo celih deset let, od leta 1888.—1897. In res je padla na okolico toča najhujša od leta 1845. v jutro 6. avgusta 1896, ki je pokončala celo okrožje od Luč čez Sv. Križ do Jarenine v Slov. gor.

Ko pa je okrajni zastop obljubil brezplačno smodnik, se je začelo v letu 1898. zopet streljati; vendar pa se je stavil pogoj, da se morajo postaviti za streljanje lope in da se morajo rabiti nastavki na možnarje. Uspeh ni bil nikakor dovoljen, toča se ni mogla vsakokrat preprečiti.

Nastavki rjavijo ali se popokajo in postanejo tako v malo letih nerabni, neglede na to, da se je kmalu začelo dvomiti o njihovi koristnosti; tako so začeli streljati zopet na stari način. Danes strelja Sluga pri Sv. Urbanu pri Mariboru, pri Sv. Križu pa Vavdin in sedanji lastnik Jarčičevega zemljišča. Lani se je streljalo samo na Jarčičev način in glej: dosegel se je popoln uspeh. Mnogo zelo nevarnih neviht je pregnala strelba, ne da bi naredila nevihta kako škodo.

Kdor opazuje delo streljarjev, ta bo zasledil, da ustrelijo večkrat že, ko še ni videti nobene nevihte. Ali v treh do štirih urah pa je nevihta že tu.

Večkrat se čujejo dvojni strelji; to je znamenje, da se zdi streljarju nevihta zelo nevarna.

Nebo se, kakoršna je pač nevihta, prevleče celo ali le deloma z oblaki, ki se počasi strnejo v jeden temen, modrosiv oblak.

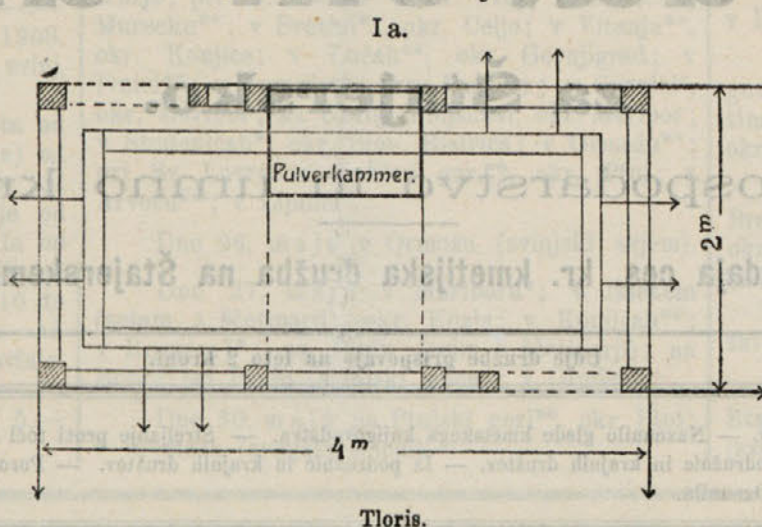
Če se na tega pravočasno strelja od daleč, potem zadostujeta dva, trije strelji, da se ta oblak v velikem delu v petih do desetih minutah popolnoma razžene, tako, da ostanejo tam samo svetli oblaki. Če se še z nadaljnimi strelji naredi precej vetra, potem se ni treba bati toče.

V tem tako očitnem uspehu streljanja moramo iskati vzrok, zakaj se Posrukovci tako držijo strelbe proti toči.

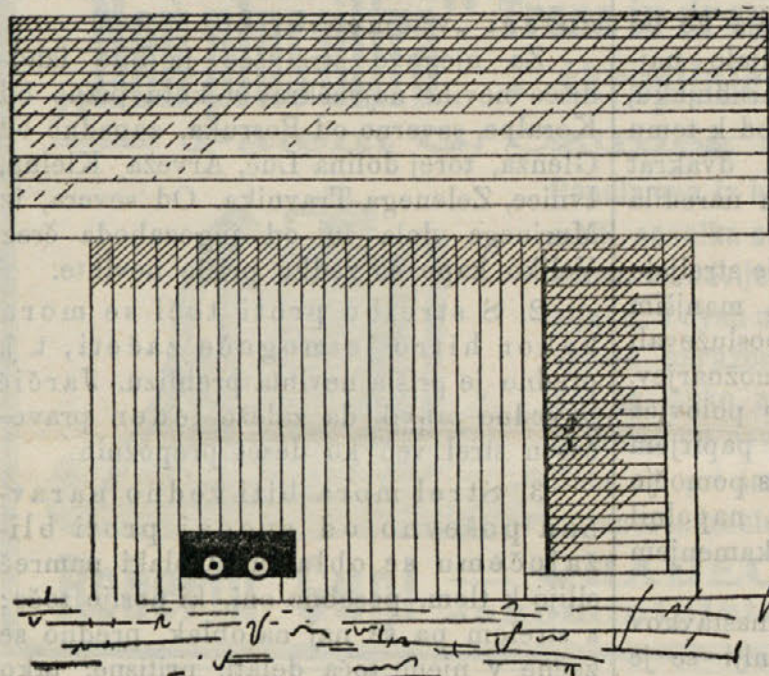
Da se potrdi vse povedano, naj spomnimo na nevihto dne 16. avgusta 1907. Tega dne se je na nebu že zgodaj zjutraj

sumljiv. Kmalu po poldnevu se je med drugimi napravila cela gora nevarnih oblakov po strani od svetokriške postaje. Ta je oddala kmalu potem jeden močen

Črteži za streljišča.

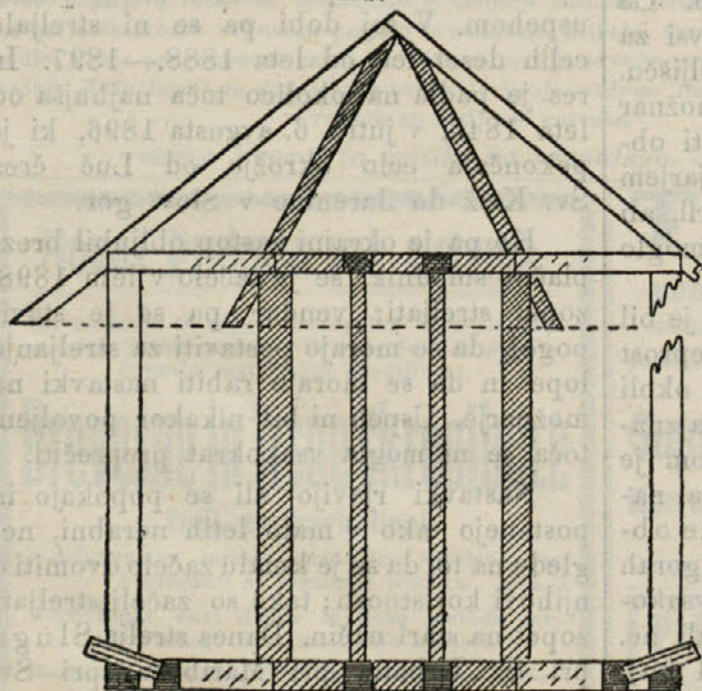
I b.

Pogled od strani.

lahko opazilo, da se bliža nevihta. Tekom predpoldneva so šli od obzorja na severu, vzhodu in jugu viharne oblaki, ki so se proti poldnevu nad Posrukom od zapada

II b.

Prerez čez A-B.

zgostili. Na Posruku se je neprenehoma streljalo; od Sv. Urbana se je čul prvi strel že ob 10¹/₄ ure predpoldne. Ob poldne je bil vremenski kot od Koralpe do Sv. Križa in Št. Jurija na Pesnici zelo

dvojnati strel proti sredi tega najnevarnejšega oblaka. In glej! V trenutku se je razredčil ta temen oblak. Zopet se je čula močna strelba od blizu in od daleč.

Čez dobre ¹/₄ ure se je vzdignil značilen veter z močnim dežjem, ki je trajal okoli 4 ure. Razdeljena v tri dele, se je končala na Posruku jedna najnevarnejših neviht leta 1907, ne da bi padla na Posruku samo ena toča.

Izkušnje, ki so se zbrale na Posruku, kažejo torej, da se da s pravočasnimi, poševno od spodaj oddanimi strelji preprečiti toča. Če si hočemo to razložiti, si moramo misliti, da pride zvokov val, ki ga naredi strel, ki se po zakonu valovanja širi na

vse strani, torej v obliki kroglice, z veliko površino do oblaka, kjer je, dasi zelo oslabšan, še vedno toliko močen, da razredči hudournne oblake. Če pa se prepreči, da se oblaki ne zgostijo in ne padejo k tlom, potem se tudi toča ne more delati.

Primerjajmo s tem moderno streljanje proti toči iz možnarjev z velikanskimi nastavki, iz topov, z raketami in bombami.

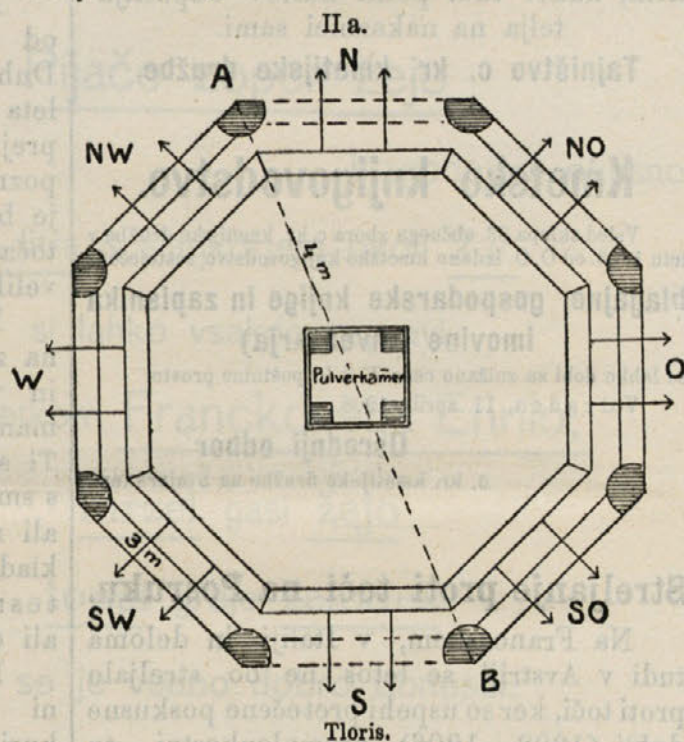
Profesor Pietro Blaserna, predsednik komisije za streljanje zoper točo v letih 1902. do 1906., naznanja v svojem poročilu italijanski vladi, da je tam, kjer se je streljalo iz

največjih topov, največkrat padla toča, tam pa, kjer se je streljalo iz manjših, ne tolikokrat; v krajih, kjer se ni streljalo iz topov, ni padla nobena toča. Nato se je trudila italijanska vlada, s posebno za ta namen narejenimi raketami, ki so se razpočile še le v višini,

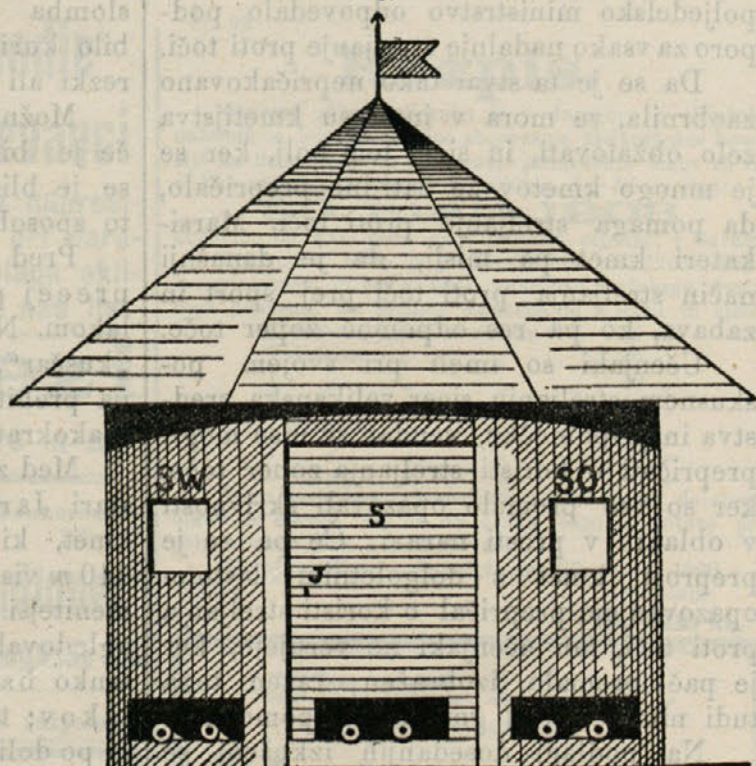
900—1200 m v oblakih (mogoče tudi nad njimi), da bi preprečila točo; nazadnje je delala poskuse z 8 kg težkimi bombami, ki so se razpočile v višini 800 m. Vse zaman!

Ce bi stari Jarčič še živel, bi italijanskim streljarjem gotovo zaklical: O vi nespametni! Zakaj pa mi streljate skozi oblake? (Med kmeti na Posruku je namreč razširjeno mnenje, da se s premočnimi strelji lahko nevihta prestreli. To se je prě zgodilo Zmrzlinjaku in Seli samo enkrat. Takrat je bila huda toča in kmetje so jima pri Hammerkauzu grozili z batinami, tako da sta opustila nadaljnje streljanje). Zakaj iščete nevarnost tako visoko zgoraj, ko se vendar niža k zemlji? Kanone, rakete, bombe, nastavki, vse skupaj je za nič!

Poglejmo, v kolikor je to pravilno. Strelji iz topov ali možnarjev, ki imajo razen tega še velikanske nastavke, naredijo zračni vrtinec, v katerem se širi v zraku naprej velika množina energije v ozkem prostoru in v smeri strela. Kako

II c.

Pogled od strani.

močen je tak vrtinec, to so pokazali poskusi, ki so se naredili leta 1898. v navzočnosti strokovnjakov in učenjakov z 4 m dolgim nastavkom, ki ga je tvrdka Greinitz v Gradcu nalašč naredila za te poskuse. Široko, navpično postavljeno, razpeto platno je od takega strela v od-

daljenosti 200 m dobilo luknjo, kakor jo dobimo, če s svinčenko prestrelimo šipo.

Če ima vrtinec tako veliko moč, potem si pač lahko predstavljamo, da naredi tudi v oblaku takorekoč luknjo, t. j. da prodre do gotove globine v oblak (mogoče tudi skozi njega). Vsled odpora v oblaku ga pretrese, se nad njim razširi in ga tako zgosti in potisne k tlom, tako da se v njem lahko naredi toča.

Iz tega bi si torej lahko razlagali na zelo preprost način, da je naravnost škodljivo, če se s premočnimi streli oblak prestreli. Ugodni uspehi, ki pa so se dosegli na Posrku z zelo preprostimi sredstvi, govore za to, da se naj poskusi s streljanjem zoper točo nadaljujejo.

Pisec teh vrtic postavi iz lastnega prepričanja sledeče trditve:

1. Streljanje pod pametnim vodstvom je najboljša in najcenejša pomoč zoper točo. Oni, ki priporočajo splošno zavarovanje zoper točo kot odškodnino, imajo mogoče, kar se tiče poljskih sadežev, popolnoma prav, glede vino- in sadjereje pa gotovo ne; kajti kdo odškoduje oškodovanega kmetovavca, če pobita drevesa in trte par let nič ne rodijo?

2. Vzrok za neuspehe, ki so se dosedaj dosegli, tiči v napačnem načinu, kako se strelja.

3. Topovi, rakete, bombe, nastavki so nepotrebni, če žene naravnost škodljivi.

4. Uspeh strelbe je odvisen v prvi vrsti od tega, če se je začelo pravočasno streljati, t. j. predno so se v oblakih ustvarile za točo ugodne razmere. Ne sme se na noben način čakati, da pride nevarnost preblizu.

5. Strel se mora naravnati proti bližajočemu se oblaku poševno od spodaj, da se požene oblak kvišku in da se razredči. Če se čaka, da so se oblaki nad streljiščem zbrali, potem je streljanje navadno prepozno.

6. Kakoršne so razmere, tako močan mora biti strel, tako velik mora biti možnar. Slugov največji možnar je 68 cm dolg in 70 kg težek, najmanjši je dolg 27 cm in 14 kg težek.

7. S premočnimi streli se lahko oblaki prestrelijo, posebno tedaj, če so prišli že preblizu. V tem slučaju se izprazni oblak ravno nad streljiščem in njegovo okolico.

8. Za vsak kraj se naj nastavi streljske postaje, primerno vremenskim kotom in kolikor mogoče visoko. Oddaljene naj bodo jedna od druge 4 do 7 km.

9. Na streljarskih postajah se naj vpeljejo tlako- in mokroto-meri, ki posebno med poletjem, napovedujejo večkrat spremembe vremena. Tudi bo dobro, če se postaje preskrbijo z vremenskimi napovedovanji c. kr. osrednje postaje za vremenstvo. C. kr. trgovinsko ministrstvo je s 1. majem 1905 odredilo telegrafično razširjatev vremenskih prognoz; na deželo jih nosijo pismonoše. Za oddaljene kraje se nameravajo ustanoviti optične signalne postaje.

10. Za streljanje zoper točo se morajo streljarji posebe izobraziti, samo taki se smejo nastav-

ljati, morajo pa se, seveda, primerno plačati. Za poduk streljarjev in nadzorstvo streljišč se naj nastavi posebni streljarski inštruktorji.

Za varnost streljcev so potrebne lope iz katerih se lahko strelja na vse strani in ki zavarujejo strelca pred vetrom in neurjem, ampak ki ga v slučaju nenameravane eksplozije dovolj zavarujejo.

Črteži Ia, Ib in IIa, IIb in IIc kažejo dve zelo porabljeni napravi streljišč.

V obeh tlorisih kaže zunanji venec tramovje, na katerem sloni zunanja streha lope, notranji venec pa lesno zaslombo iz plohov, ki je vbita v zemljo in ki služi možnarjem za zaslombo odzad. Prostor za vhode so šrafirani, puščice, ki gredo prek sten, kažejo lego možnarjev, torej smer strelav. Smochnik se lahko shranjuje druge, samo ne sme se shranjevati v zemlji, ker vleče vlago na se. Vsekakor se mora narediti iz debelih, trdno zbitih desek in se mora obiti z močno pločevino, da se smochnik ne vžge če bi se v lopi dogodila nepričakovana eksplozija. Nesreče se zgodijo navadno le tedaj, če se peča s tem nevarnim delom neskušena mladež ali pa pijani ljudje. Jarčiču se v teku celih 50 let, kar je bil streljar, ni zgodila pri streljanju niti ena nesreča.

V tlorisu Ia sta v notranjosti naznačeni dve steni, ki režeta lopo navpično in sežeta do strehe; obe oklepata smochnikovo zalogo in imata dveri. Če mora streljar ustreliti proti vremenu, potem da k možnarju tako dolg zažigalen motvoz, da ima še časa ulti skozi vrata v drugi, strelu ravno nasprotni del lope. Tam je varen pred dežjem a tudi pred nepričakovanimi eksplozijami.

Trdno smo prepričani, da je streljanje koristno in da se torej ne sme opustiti. Želeti bi bilo samo, da bi učenjaki tukaj opisan način streljanja proti toči preskusili in preučili; to bo gotovo vsem kmetom v korist.

Avg. Hauptmann.

Poučni tečaj o varstvu rastlin.

Rogatec-Slatina. Dne in 5. und 6. maja imeli smo v Rogaški Slatini poučno predavanje o varstvu rastlin. Zbralo se je lepo število poslušalcev večinoma zastopniki raznih spodnještajerskih filijalk štajerske kmetijske družbe; v lepem številu bilo je zastopano tudi učiteljstvo Rogaškega okraja.

Predaval je gosp. dr. Bruno Wahl iz zavoda za varstvo rastlin. V poljudnih in razumljivih besedah je razlagal o namenu tega zavoda, ki ima nalogo, da proučuje razne bolezni na rastlinstvu in s pravočasnim poukom obvarje poljedelca večje škode. Da lahko ta zavod dobro deluje, mu je treba dosti sodelavcev in poročevalcev, ki hitro poročajo o nastopu bolezni v kakšnem kraju in pošljejo potrebnega gradiva v raziskovanje. Pisma na ta zavod so za poročevalce poštnine prosta, medtem ko se za zavitke plača navadni poštni znesek. Bolane rastline so morajo vposlati v zadostnem številu s koreninami vred. Vse pošiljke je treba tako okovariti, da pridejo v nepoškodovanem stanju na Dunaj.

Škodljivce, ki so nevarni našemu rastlinstvu, delimo v živalske in rastlinske. V jako velikih slučajih nastopajo škodljivci kot vzrok nepravlega gospodarstva. Treba nam je gojiti le rastline, ki so za naše lege pripravne, pri nas že udomačene in navajene na naše podnebje, treba nam gledati, da sadimo in sejemo o pravem času, treba nam posebno paziti, da rabimo ednakomerno in očiščeno seme.

V drugih slučajih zopet se lahko obvarjemo občutne škode, ako že pri zdravih rastlinah gledamo na to, da se jih bolezen ne bode mogla prijeti; zato imamo razna sredstva, ki nas včasih stanejo le malo truda. Gledati nam je treba, da se vsaka rana pri sadnem drevju zamaže in da sadno drevje v jeseni po deblu pomažemo z apnenim beležem, kar je dobro pomladi še enkrat ponoviti. Predno rabimo kakšno seme, dajmo ga namakati v bakreno galico ali formalin, da še škodljive glivice pomorijo. Priporočljivo je pobiranje piškavega, črvicega sadja, a ne smemo ga prej kompostirati, dokler ga nismo s kropom pošteno poparili in z apnom dobro pomešali. Močno nas podpirajo v boju zoper škodljivce ptice pevke, za katere moramo skrbeti in jih varovati. Kakšne vrednosti pa je krt, to pa čutimo posebno letos, ko imamo posebno veliko ogrcev, katere nam krt pomaga pridno uničevati. Hroščem, ki so sovražniki škodljivcev, kakor n. p. polonicam (Marienkäfer) in njihovim ličinkam treba prizanašati.

Posebno povdarjati nam je pa treba, da ne smemo poljedeljskih rastlin gojiti več let zaporedoma na enem in istem mestu. Kakor je to že iz tega vzroka grajevredno, da se zemlja preveč enostransko izsesa, tako tudi še opazujemo da gotovi škodljivci pri takem postopanju jako gosto in v veliki meri nastopajo. Torej kolobarenje! Ako se ravnamo po teh pravilih, videli bomo, da se velikokrat že v naprej zavarujemo proti raznim boleznim in škodljivcem.

Zoper škodljivce, ki so že enkrat začeli svoje pogunonosno delo, imamo pa dvojna sredstva: mehanična in kemična. Mehanična so ona sredstva, če škodljivce in njih ličinke in gosenice lovimo in potem uničimo kakor n. pr. pri zlatoritki (Goldafter), glogovem belinu (Baumweissling) pri prstenčarju (Ringelspinner) in da zbiramo rujave hrošče in ogrce. Uničevanje ogrcev z žveplenim ogljikom nikakor ne kaže zaželjenega učinka. Pač pa se v nekaterih krajih, posebno na Tirolskem, skuša tem požrešnejšem na tale način priti do živega: Najljubša hrana ogrcev so korenine mlade salate. Kako prgišče salatnega semena, ki ga po dokončanem pomladanskem delu potrosimo okoli sadik, ne nareja nam skoro nobenih stroškov; ker se na salati vsako poškodovanje kar hitro pozna, vidimo natanko, kedaj začnejo ogrci žreti in prav lahko jih na ta način veliko pobijemo in zmastimo.

Veliko škodljivcev lahko zatremo, ako drevesa zavarjemo s tako zvanimi goseničjimi pastmi, v katerih si gosenice in ličinke poiščejo zavetja. V take pasti lovimo jabelčnega cvetodera (Apfelblütenstecher) in jabelčnega tončiča (Apfelwickler).

Treba pa je te goseničje pasti večkrat pregledati in v njih nahajajočo se zalego zažgati ali pa drugače pomoriti. Tudi te pasti ne smejo dalje ostati na deblih kakor k večjemu do februarja.

Veliko v rabi so tudi lepni obročki, ki so pomazani z limasto tvarino, na katerej obvisijo mrčesi, ko lezejo na drevje in storijo na ta način konec.

Neprijatelj kmetovavca je tudi krtica, katero lovimo v posebne pasti ali pa v nalašč zato izdelane lonce (Rudnovi lonci).

H kemičnim sredstvom prištevamo škropljenje z bakreno galico proti peronospori in krastovcu (Schorf); nikdar pa to škropljenje ne pomaga proti živalskim škodljivcem. Nadalje škropljenje s tabačnim ekstraktom in mazljivim milom proti listnim in krvavim ušicam in pa škropljenje s petrolejevo mešanico tudi proti imenovanim ušicam.

Glede škropljenja s karbolinejem, ki se je pred par leti tako priporočalo, še poizkusi niso sklenjeni; toliko se že sedaj lahko reče, da to škropljenje ni prineslo prerokovanega uspeha; treba nam ravno pri tem škropljenju paziti, da ne pride karbolinej do korenice in da se škropi z dosti razredčenim karbolinejem.

H koncu se je povdarjala potreba skupnega dela v boju zoper škodljivce.

Dne 6. maja je bila praktična demonstracija naših škodljivcev, kolikor se jih je našlo v bližnjem deželnem sadunosniku.

Ob koncu tečaja se je izrekla zahvala gosp. predavatelju, deželnemu zboru štajerskemu ki je udeležencem dovolil prosta prenečišča, ravnateljstvu kopališča in sploh vsem, ki so si pridobili kakih zaslug da se je ta tečaj tako lepo obnesel. Rogaško-Slatenski podružnici, posebno pa ravnatelju Simoniju in gosp. Drofenigu pa smemo častitati, da njih trud v svrhu dostojne in res lepe prireditve tega tečaja ni bil zastonj. Upajmo, da bode ta tečaj obrodil obilo dobrega sadu! X.

Peronospora v letu 1907 in 1908.

Gotovo se spominja še marsikateri vinorejce z otožnostjo onih starih boljših časov, ko mu na trsju še niso delale razne glivice in živali škode. Odkar pa so pred desetimi leti privlekli iz oddaljene Amerike dva najhujša škodljivca naših vinogradov, trsno uš (žival) in peronospora (glivica), bijejo vinorejci v Avstriji in tudi drugod hud boj z obema, ki je še poleg vsega drugega zelo drag. Ta dva škodljivca sta spravila vinorejo v veliko nevarnost in posebno trtna uš jo je na Štajerskem potisnila v popolnoma drug, nov tir. Kakor je že znano, lahko trsna uš žlahtno domačo evropsko trto popolnoma uniči in to v zelo kratkem času. Če se hočejo vinorejci še nadalje uspešno pečati z vinorejo, morajo naše domače, seveda le najžlahtnejše, vrste cepiti na ameriške podlage, katerih se trsna uš ne loti.

Ni naloga teh vrstic, da bi natančneje opisovali sajenje in rejo ameriških trt, mi hočemo tukaj le spregovoriti nekaj o peronospori, ki se tudi imenuje „smod“.

Peronospora ne nastopi vsako leto enako hudo. Če je leto zelo suho in ni mnogo padavin, se peronospora v visokih, prostih legah ne more razviti in se raz-

vije kvečjemu po nizkih kotanjah, po katerih se po noči dela rosa. Tudi v onih kosih vinograda, ki ležijo ob kaki tekoči vodi, iz katere vedno izhlapeva mokrota, bodo peronosporine klice lahko vzklike in bolezen bo tam, če se ne po pravočasno omejila, naredila mnogo škode.

Najugodnejše vreme za peronosporo je mokro in vroče; večkratni dežji, ki jim sledi vedno toplo vreme, pospešujejo zelo razvoj in razširjenje peronospore.

Leto 1907. je bilo bolj suho, za to peronosporani nastopila tako hudo. Škoda, ki jo je ta glivica naredila, ni bila ravno velika. Mnogi vinorejci mislijo sedaj, da jim v letu 1908. ni treba škropiti trsja, kar pa je popolnoma napačno. Škropiti se mora na vsak način in sicer večkrat in o pravem času, kakšno je pač vreme. Prvo trojno oškropljenje se mora izvršiti na vsak način in sicer, ko so poganjki že dolgi 10—15 cm prvič, drugič pred cvetom, če se že vidi v vsi kavniki in tretjič takoj, ko trs odevete. Pri drugem in tretjem škropljenju se morajo cveti temeljito od vseh strani oprati. Če se nam zdi, da je škropljenje tudi med cvetom potrebno, lahko škropimo brez skrbi in ni se nam treba bati da bi naredili kako škodo. Vsako nadalje škropljenje pa je, kakor smo že zgore omenili, odvisno popolnoma od vremena.

Za škropljenje zadostuje 1% mešanica galice in apna v vodi. Stare mešanice, ki so stale že dolgo časa, se naj ne rabijo. Zelo važno je, da se mešanica na trs razškropi zelo fino.

Sredstva, ki se je za pokončevanje peronospore širilo lani iz Nižje Avstrijske in ki se imenuje „Tenax“, naj vinorejci ne rabijo, dokler niso učni zavodi za kmetijstvo do dobra preskusili tega sredstva. Leto 1907. pa za take poskuse ni bilo posebno primerno, ker peronospora, kakor smo že zgore omenili, ni nastopila v velikem obsegu.

Kmetje, ne pozabite na škropljenje, sicer boste imeli veliko škodo in zamudo.

A. Stiegler.

Zborovanja podružnic in krajnih društev.

Iz Vidma. Kmetijska podružnica na Vidmu priredi meseca junija več poučnih predavanj, pri katerih bo govoril gosp. potovalni učitelj Jelovšek o živinoreji. Predavanja se vrše: v nedeljo, dne 28. junija ob 8. uri zjutraj v Rajhenburgu, ob 3. uri popolane na Vidmu, kjer je ob enem občni zbor. Na praznik sv. Petra in Pavla je zborovanje ob 8. uri zjutraj na Sromljah, ob 3. uri popoldne v Artičah (pri Slovencu). V torek, dno 30. junija se bo vršilo v Artičah mlekarški tečaj. Podružnični udje se opozarjajo na ta zborovanja in se vabijo, da se jih udeleže v prav obilnem številu.

Iz podružnic in krajnih društev.

Št. Jurij ob juž. žel. Izvanredni občni zbor dne 10. maja 1908. Navzoči podružnični odborniki: Uršič, Zdolšek, A. Guzej, Čretnik, Čatar, Urleb, Čulek in Drofenig. Navzoči odborniki mlekarškega odseka: gospa Ferleš, g. Mihočič, g. Kristanšek, Klajnšek

in Ana Zalar. I. V zastopstvu predsednika otvori odbor. Drofenig izvanredni občni zbor ter konstantuje sklepčnost ker je nad jedno tretjino (80) udov navzočih, pozdravi navzoče, objavi dnevni red. II. a) čitanje, sklepanje in glasovanje o sklepih skupne odborove seje z dne 26. aprila 1908; b) poročanje o delovanju podružnične jubilejne mlekarne; c) mesečni račun mlekarne; d) izplačevanje mleka; e) predlogi in nasveti. III. a) 1. Sklepa se o najemu lokala za jub. mlekarne in se sprejme predlog gosp. Scheschkerko, da plača mlekarne mesečno stanarino K 12.— in se naroča odposlancem Uršič, Kveder in Drofenig z gosp. Scheschkerko najmanj petletno pogodbo skleniti. Odbor. Drofenig: da se je ta sklep že izvršil in predloži v potrjenje. Sklep se je od izvanrednega občnega zbora brez vsakega ugovora ednoglasno sprejel in odobril. 2. Odbor sklene proti pogodbi, kolekovani in obvezni, gosp. J. Klajnška posestnika v Botričnici, nastaviti s 1. majem 1908. za odgovornega upravitelja in mu po pogodbi zajamči mesečno K 20. Izvanredni občni zbor sprejme in odobri sklep glede nastavljenega gosp. Klajnška kot upravitelja ter mu zajamči ednoglasno za trud, ako zadostuje pogojem naznačenim v pogodbi, dvajset kron mesečne plače. 3. Sklep odborove seje glaseč se: naj se takoj naredi vodovod za mlekarne in sicer tako, da se bo voda spravila pod strop mlekarškega lokala v 7—8 hl sod, da se od tod odteka v hladilnik in naj se zopet po ceveh samo v vodnjak izliva. Za te stroške, ki se takoj potrebujejo za poletno ekspedicijo mleka se dovoli potreben kredit, ki se naj pokrije svoječasno z javnim subvencioniranim in rezervnim skladom; na isti način in z istimi sredstvi naj se tudi pokrijejo stroški za razne druge mlekarške potrebščine kakor tudi polovični stroški za popravilo vodnjaka. Ednoglasno in brez vsakega ugovora se dovoli izvedev gorenjih naprav in dobavo kredita je dovolil in naročil odboru v izvedev izvanredni občni zbor. 4. Sklep odborove seje, ki se glasi: Sklene se z ozirom na to, da se skuša podružnično jubilejno mlekarne podreti, da je isti član podružnično jubilejne mlekarne, ki bi sodeloval, pri kakem, podružnični jubilejni mlekarni nasprotnem podjetju po kojem bi trpela na obstoju podrž. jub. mlekarne, odgovoren za povrnitev vseh podružnici pri ustanovitvi in upremestitvi mlekarne nastalih stroškov. Isti nasledki glede povrnitve stroškov zadenejo tudi iste ude mlekarne, ki bi redno določanje mleka ustavili ali mleko oddajali kakemu drugemu sličnemu podjetju v podružničnem delokrogu. Se je po živahni debati brez vsakega ugovora od izvanrednega občnega zbora odobrilo in sprejelo. (Delovanje jub. mlekarne). IV. Sklep o otvoritvi nabiralnice mleka v Lokarjih za vasi Sv. Primož, Brezje, Dole, Ternovec, Pozovec, Sele, Goričica, Repno, Sv. Rozalija in Lokanje in naznanilo, da prevzame ta trud za redno prijemanja mleka v jutro in zvečer veleposestnika gosp. Mastnak, vzame občni zbor z veseljem in odobralno na znanje in se izreka vrli gospodinjici Mastnak zahvala za njen trud. Sklep odborove seje, da naj naša mle-

karna s 15. majem začne dvakrat na dan sprejemati in se naj večerno mleko shrani v ledenico gosp. R. Doboviškega, se vzame brez ugovora na znanje in odobri. Gosp. R. Doboviškega se izreka za dobrotno prepustitev ledenice zahvala. V. Mesečni račun mlekarne: Meseca aprila se je odposlalo 5538 litrov mleka; znaša po 15 v K 830-77, izplačalo se je K 664-62, vožnih stroškov je bilo K 100-40, vožni listi in plombe K 6-35, opravilnine za april K 20—, za rezervni sklad ostane K 39-40, iz meseca marca rezervnega sklada K 48-42, koncem aprila rezervnega sklada K 87-82, se vzame z veseljem naznanje in se izreka vodji mlekarne zahvala. VI. Izplačevanje mleka: Izplačalo se je za mesec april K 664-62 ob splošnem zadovoljstvu in navdušenju za podružnično jubilejno mlekarno. VII. Razni predlogi in sklep občnega zbora: odbornik pozivlje navzoče k vstrajnemu in vestnemu sodelovanju s posebno pozornostjo na snago in točnost pri donašanju mleka in se zahvali za mnogobrojno udeležbo; naznanja, da je glavna skupščina c. k. kmetijske družbe podelila in priznala našemu za kmetijsko stvar veleslužnemu predsedniku ces. svetniku gosp. dr. Gustav Ipavici družbino zlato kolajno, kar se je vzelo s klici veselja naznanje; nato zaključi odbornik gosp. Drogenig izvanredni občni zbor.

Mala nedelja. Na dne 26. aprila t. l. sklicano zborovanje novo ustanovljene kmetijske podružnice se je vršilo v kljub skrajno neugodnemu vremenu ob jako obilni udeležbi. Navzočih je bilo okoli 80 zborovavcev, večinoma sami udje. Načelnik pripravljalnega odbora gosp. Anton Hrašovec otvori zborovanje ter prisrčno pozdravi navzočega generalnega tajnika c. kr. kmetijske družbe bl. gosp. Juvana in vse zborovavce; nato naznani, da je bila naša podružnica na glavnem občnem zboru c. kr. kmetijske družbe potrjena ter prečita tozadevni dopis kmetijske družbe. Nato da besedo gosp. Juvanu; ker isti žalibog slovenščine in zmožen, zato izroči gosp. nadučitelju S. Cvahte v njegovem imenu prisrčni pozdrav. Gosp. Juvan izjavlja, da deluje c. kr. kmetijska družba čisto nepristranski, da smatrajo Slovence za istovredne z Nemci; objublja da bode šel naši podružnici kolikor mogoče na roko. Pri volitvi definitivnega odbora se soglasno izvoli z vzlikom sledeči odbor: Anton Hrašovec, načelnik; Vinc Mihalič, namestnik; Lovro Spindler, tajnik; Anton Filipič in Anton Košar odbornika. Po končani volitvi oglasi se k besedi gosp. Alojz Razlag, kmetovavec v Sitanovkih, ki izvaja: V svrhu povzdige govedoreje rabimo čistokrvne plemenske živali; za to želi, da bi kmetijska družba razun bikov oddajala tudi čistokrvne plemenske telice. Nadalje želi, da bi podružnica preskrbela travniške brane. Konečno govori še o gozdih: ako pogledamo po naših šumah, vidimo, da ljudstvo gozde seka a nikdo, oziroma malokdo jih na novo zaseja; ljudstvo ne razume umnega gozdarstva, ne ve tudi, kje bi se dobile gozdne sadike (Opomba piščeva: prešnja leta je bilo v navadi, da je visoki deželni odbor dal inserate o oddaji sadik iz deželnih gozdnih drevesnic v Ptuj, Mariboru in Celju, tudi

v slovenske časnike; letos je pa imenovani čakal celo zimo, pa ni tega pričakal). Zato priporoča gosp. Razlag da si naj podružnica napravi lastno gozdno drevesnico. Glede plemenskih telic odgovarja gosp. generalni tajnik Juvan, da istih kmetijska družba ne oddaja, ker med tem ko dobimo od enega bika po 60—80 mladicev na leto, dobimo pri živalih ženskega spola samo po eno tele, oziroma v celem življenju povprečno 6—8; potom čistokrvnih bikov pride se toraj najlažje in najcenejše do izboljšane plemena. Ako pa želi kateri ud si kupiti tudi čistokrvno plemensko telico posreduje v slučaju, če pride dotičnik sam, ob priliki nakupa bikov, družba, da iste po primerni ceni dobi. Sklenilo se je prositi za dve subvencionirani travniški brani. Gosp. generalni tajnik opozarja, da je za Štajersko nastavljen poseben gozdarski učitelj in priporoča da naj podružnica istega za predavanje in nasvete naprosi. Priporoča članom, da naj bojo potrpežljivi; naj ne mislijo, da bode zamogla podružnica tekom enega ali dveh let vse doseči, kar bi bilo potrebno za kmečke stan; polagoma, od koraka do koraka bo šlo naprej. Čimbolj se bomo združili, tem preje bomo lahko potrebne stvari tudi dosegli. Ker se sedaj naši kmetijski potovalni učitelji vsled prevelikega delokroga na eno mesto malokdaj dobijo, pravi gosp. Juvan, da bo temu deloma pomagano, ko se otvori slovenska kmetijska šola v Št. Jurju ob juž. žel; učitelji ali profesorji te šole bodo prirejali ob nedeljah in praznikih kmetijska predavanja po deželi. Konečno sprejme se soglasno sledeča resolucija: Na zborovanju kmetijske podružnice pri Mali nedelji z dne 26. aprila t. l. zbrani zborovalci soglasno odločno protestirajo proti vsakršni trgovinski pogodbi s Srbijo, ki bi bila na škodo avstrijski živinoreji ter zahtevajo od kmečkih poslancev, da nameravani udarec kmečkemu stanu s protiglasovanjem, kakor sicer z vsemi mogočimi sredstvi preprečijo. Ker se k besedi več nikdo ne oglasi, se načelnik podružnice zahvali bl. gosp. generalnemu tajniku Juvanu za njegov trud in vsem zborovalcem za udeležbo in zaključi zborovanje. Podružnica šteje danes 94 udov. Da, tudi pri Mali nedelji se giblje. Upamo, da bode novo ustanovljena podružnica odgovarjala namenom, zaradi katerih se je ustanovila. Prisrčno vabimo one kmetovavce, ki še niso pristopili k podružnici, da to kmalu store; vidimo vas, da skrbno opazujete vse njeno delovanje, a le prevelikih uspehov prezgodaj želite; z glavo ne moremo skozi zid, a kar bode v moči odbora, bode storil. Svoje zmožnosti je obljubil zastaviti kmetu v koristi po tej poti, hoče naprej, le podpirajte nas, več nas bo, lažje bomo delali in tem več dosegli. Cilji, za kojimi stremimo, cilji, ki jih hočemo še izpeljati so važni za naš stan. Podpirajte nas vedno in povsod, saj boste to delali le v srečo svojo in svojih naslednikov. Blag. gosp. nadučitelju S. Cvahteju bodi za prestavo izvajanj bl. gosp. generalnega tajnika Juvana iz nemščine na slovenski jezik na tem mestu izrečena najprisrčnejša zahvala.

Vransko. Vsem udom kmetijske podružnice za vranski okraj se naznanja, da

gdo želi čilskega solitra za gnojenje hmelja, naj naznani načelniku Florjan Rak v Braslovčah. Za vsakih 100 kg se naj priloži 10 K are. Cena mu bode za 10 kg K 29.—, dobi se v vrečah po 90 to 120 kg.

Florjan Rak.

Št. Ilj, 5. maja 1908. Podružnica c. kr. kmetijske družbe je priredila v nedeljo 3. maja t. l. zopet potovalno predavanje. Govoril je gospod strokovni učitelj Krakofžik iz Gradca zelo poučno o živalskih in rastlinskih škodljivcih v kmetijstvu. Govoril je zelo zanimivo nad 2 uri in je podal mnogo praktičnih nasvetov, kako in s katerimi sredstvi se ti škodljivci lahko pokončujejo. Načelnik podružnice, gosp. Repnik, se mu je zahvalil v imenu vseh udeležencev. Gospod načelnik je prečital nato še več dopisov, ki so jih zborovavci vzeli na znanje. Na zadnje se je govorilo v stavbi kolodvora v Št. Ilju in razgovor je pokazal, kako si vsi želijo, da bi se v Št. Ilju uvedla tovarna postaja. Želeti bi bilo, da se naj zopet spravijo predpriprave v tir in naj bi merodajne korporacije in mejaši tej zadevi privoščili več naklonjenosti.

Št. Ilj v Slov. gor. Dne 20. aprila je priredila tukajšna podružnica kmetijske družbe v gostilni gosp. Schmieda v Selnici ob Muri dobro obiskano potovalno zborovanje. Ker je bil načelnik podružnice, gosp. Repnik, zadržan, je otvoril zborovanje zaupnik podružnice, gosp. F. Mörth v Selnici. Nato je govoril gosp. Jelovšek, deželni potovalni učitelj za živinorejo, zelo poučno v živinoreji; bodi mu na tem mestu izrečena iskrena zahvala za podane nasvete. Od 23. do 25. aprila t. l. se je vsled posredovanja podružnice vršil tečaj za lovljenje miši in pokončevanje krtic. Tečaj je otvoril 23. dne aprila s teoretičnim in z velikim zanimanjem sprejetim predavanjem gosp. deželni potovalni učitelj Rauch v Št. Ilju; nato so sledile praktične demonstracije lovca miši, gospoda Lukasa, ki jih je nadaljeval 24. aprila v Jarenini in 25. aprila pri Gornji Sv. Kungoti. Pri gornji Sv. Kungoti se je udeležila tečaja tudi starejša šolska mladež pod vodstvom veleslužnega gospoda nadučitelja Jauniga.

Marnberg, 19. maja 1908. Kmetijska podružnica v Marnbergu je priredila 17. maja 1908 v gostilni gospoda Brudemanna zborovanje, na katerem je imel gosp. Erhart, strokovni učitelj na deželni vino-, in sadjerejski šoli v Mariboru zelo poučno, lahko umljivo in obširno predavanje o gnoju in ravnanju z gnojem, za katero je dobil v obilni meri zaslužen priznanje in zahvalo. Načelnik podružnice gosp. Alojz Langer se mu je v toplih besedah zahvalil za njegova izvajanja in razlage ter je sklenil zborovanje z željo, naj bi za nadaljni razvoj podružnice sodelovali vsi navzoči člani podružnice, a tudi oni kmetje, ki — žalibog! — še niso člani podružnice. A. Langer.

Poročila o stanju hmelja.

Žalec v Savinski dolini. Hmelj je dobro prezimil in je dosegel doslej $\frac{1}{3}$ do $\frac{1}{2}$ droga, kaže zelo zdravo, svežo barvo. Vreme je bilo doslej za razvoj rastline ugodno. Vodstvo južnoštajerskega hmeljarškega društva.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

Št. 9400.

I. Vabilo

na

VIII. redni zvezni zbor

zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem

ki se vrši v četrtek, dne 4. junija 1908, ob 11. uri predpoldne v stanovski hiši v Gradcu.

Dnevni red:

1. Otvoritev zveznega zbora po predsedniku.
2. Čitanje zapisnika VII. rednega zveznega zbora, ki se je vršil dne 6. junija 1907.
3. Poročilo načelstva o opravljenem letu 1907.
4. Predložitev letnih računov in sestave premoženja za l. 1907; poročilo nadzorništva in sklepanje o uporabi čistega dobička.
5. Razširjatev zvezine kleti in skladišč v Algersdorfu.
6. Določitev visokosti letnih prispevkov udov in režijskih prispevkov od denarnega prometa.

7. Nove volitve oziroma nadomestne volitve v odbor in nadzorstvo, kakor je to predpisano po pravilih.
8. Vprašanja, oziroma nasveti.

Opomba k točki 8. Da se povzdigne poslovanje pri zvezinih članicah oziroma blagovni promet z zvezo, bodo različni strokovni poročevalci govorili o posameznih strokah zvezinega poslovanja, n. pr.: uprava, revizija, blagovni promet i. t. d.

Gospodje odposlanci bodo imeli tako priložnost, da se lahko pončijo o vseh vprašanjih, oziroma, da lahko podajo primerne nasvete, s katerimi se bo potem pečalo zvezino načelstvo, oziroma njen odbor, ki jih bo upošteval, ali pa odklonil.

Vsak ud (zadruga ali društvo) ima brez ozira na število opravičnih deležev jeden glas na zvezinem zboru. K zvezi pristopla društva in zadruga izvršujejo svojo glasovalno pravico po zastopniku, kateri se je že poprej pismeno naznanil zvezinemu odboru, zastopnik pa mora biti ud dotične zadruga ali društva. Udje zveze ne smejo svojega glasu prepustiti drugim udom zveze. Zastopanje večih zadrug ali društev po jednem zastopniku ni dopuščeno. Zadruga in društva, ki so se pridružila zvezi, smejo poslati na zvezin zbor razven glasujočega zastopnika tudi druge osebe izmed svojih udov, ki pa se smejo zborovanja udeležiti brez glasovalne pravice. Letni račun, račun o dobičku in zgubi, sestava premoženja, predlogi na zvezini zbor o ti stvari in poročilo nadzorstva ležijo 14 dnij pred skupščino v zvezini pisarni zvezinim članom vpogled.

V Gradcu, dne 16. maja 1908.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. z.

Zvezni i zastopnik: F. Barta.

II.

Zadruga za uporabo gospodarskih pridelkov v Gradcu.

Komaj smo si kmetovavci s pomočjo naše odločne centrale priborili nekaj ugodnosti, že se združujejo drugi stanovi, da bi nam jih odjedli. Tako se je na povzročitev „Nižjeavstrijskega obrtnega društva“ ustvarila „Centrala za odvrčanje neopravičenih zahtev kmetovavcev“, ki si je stavila za nalogo „varovati koristi industrijelno-obrtno in komercijelno delujočih, posebno mestnih prebivavcev.“ Na to je mogoč samo eden odgovor. Gospodarji se moramo tem bolj ozko združiti, se vzajemno podpirati in si pomagati, kupovati skupno in na veliko in prodajati kolikor je mogoče, naravnost onim, ki naše pridelke potrebujejo, torej ne prekupeem ali mešetarjem.

Da se to omogoči, se je v Gradcu najprej sešlo precejšnje število kmetovavcev iz graške okolice, ki so si osnovali „Zadrugo za uporabo gospodarskih pridelkov“. Ker je ta zadruga zelo važna za vse štajerske kmetovavce, radi vpošljemo pravila te zadruga, ki je namenjena za blagor gospodarstva in h kateri lahko pristopi vsak štajerski kmetovavec, velik in mali posestnik, najemnik, vsakomur, kdor se za to zanima. (Vprašanja se naj

pošljejo na naslov „Genossenschaft zur Verwertung landwirtschaftlicher Produkte“, Gradec, I okraj, Postfach 59).

Kakor se vidi iz pravil, ima zadruga ne le namen, uporabiti naše pridelke kolikor mogoče dobičkonosno in direktno, ampak nakupuje tudi vse gospodarske potrebščine, stroje i. t. d. in jih lahko, ker kupuje na debelo, dobi in oskrbi mnogo ceneje, kakor pa je to posamezniku mogoče.

Da se bodo živila lahko prodajala na drobno, in sicer v mestu Gradcu, je obljubila mestna občina zadrugi na Fliegenplatzu potrebno zemljišče, kjer se bo počasi osnovala primerna prodajalna.

S sanatoriji, bolnišnicami, vojašnicami in drugimi velikimi podjetji so že zveze narejene, tako da jim bo zadruga oskrbovala pridelke, ki jih rabijo v gospodarstvu. Nadalje se bo zadruga potrudila dobiti v svoje roke vojaške dobave in dobave za deželne zavode i. t. d.

Zanimanje, s katerim pričakujejo ustanovitev te zadruga konzumentje, je veliko; zadruga pričakuje, da bo zanimanje kmetovavcev vsaj tako veliko in vabi s tem vse kmetovavce, uprave graščin in logov, mlekarske zadruga, kmetijska društva in ne v zadnji vrsti podružnice c. kr. kmetijske družbe, da ji pristopijo.

Zadruga za uporabo gospodarskih pridelkov v Gradcu:

Rihard pl. Regner, načelnik.

* * *

K temu oklicu pripominjamo, da ima zadruga, ustanovljena pod firmo „Zadruga za uporabo gospodarskih pridelkov v Gradcu, r. z. z o. z.“ namen, zboljšati gospodarski položaj svojih članov, kar se naj doseže z:

1. Skupnim vdelovanjem in uporabo vseh v gospodarstvih njenih članov izdelanih gospodarskih in logarskih pridelkov, kar naj gre na skupen račun in riziko;
2. s skupnim nakupovanjem vseh v gospodarskem obratu njenih članov potrebnih potrebščin;
3. s skupnim nakupovanjem gospodarskih strojev in orodij na lasten račun; člani jih dobijo potem prepuščene v uporabo proti mali odškodnini;
4. s tem, da se rabijo vsa po zadrugi postavi dovoljena pota in sredstva, da se povzdignejo koristi zadruga in njenih članov.

Kot član se sprejme vsakdo, ki ima vse grajanske pravice in ki se na Štajerskem peča s kmetijstvom. Izjemoma so lahko člani tudi druge, fizične ali juridične osebe, od katerih se lahko pričakuje, da bodo v zadrugi delali na njeno korist.

Člani imajo pravico, da lahko rabijo vse zadrugine naprave, v kolikor se to strinja s tozadevnimi določbami; nadalje imajo pravico, udeleževati se zadruginih občnih zborov in se udeleževati posvetovanj, sklepanj in volitev. Nasprotno pa je dolžnost vsakega člana, vplačevati pristopnino in določene upravne deleže in letne doneske, jamčiti za zvezine obveznosti z največ desetkratnim zneskom opravičnih deležev, vestno se držati pravil in sklepov občnih zborov, delati povsod in vedno na korist zadruga in se podvreči v njenih stvareh odločbi razsodišča; posebno važna je določba, ki pravi, da morajo člani v svojem gospodarstvu pridelane kmetijske pridelke, v kolikor določajo to dotične določbe poslovnika, ponuditi najprej zadrugi, da jih spravi v denar.

Zadrugo upravlja načelstvo (5 članov, in sicer: načelnik, njegov namestnik, blagajnik, poslovodja in prisednik) nadalje nadzorstveni svet (5 članov), nadalje občni zbor in morda nastavljeni uradniki in pooblaščenici.

Denar za poslovanje zadruga se dobi iz pristopnin (10 K za vsako osebo), iz opravičnih deležev (najmanj 20 K za vsakega člana) in morebitna izposojila. Zadruga pripada zvezi gospodarskih zadrug na Stajerskem, je podrejena njenim določbam, njenemu nadzorstvu in njeni reviziji.

H koncu še navajamo, da so funkcije prvega načelstva razdeljene sledeče: načelnik Rihard pl. Regner v Kumbergu, njegov namestnik dr. Erik Klusemann v Hartu, blagajnik Emil Freiberg v Zettlingu, poslovodja Jožef Regula v Niederschöcklu, prisednik Jurij Lederer v Kalsdorfu. Ker je ta zadruga za razvoj našega kmetijstva gotovo velike važnosti, priporočamo vsem, naj pristopijo k nji in naj se eventuelno obrnejo do enega ali drugega zastopnika po informacije.

III.

Pristojbine za podelitev služb in naše gospodarske zadruga.

(Dalje in konec.)

Kdo mora plačati pristojbino za podelitev službe?

Posebno neprijetno je dejstvo pri dotičnih plačilnih nalogih, da se omenjene pristojbine in zvišanja ne predpišejo blagajni, ampak izplačevavcem. Tako nam piše jeden: „Svojih 140 K remuneracije priznam vsako leto za osebno dohodninski davek, blagajni dam kolekovano pobotnico in sedaj dobim za to še jeden plačilni nalog, tako da je mučno in težavno prisluženih 140 K trikrat obdačenih in k temu še z malim zvišanjem. Ta bolesten klic razume lahko vsakdo in tudi mi ga razumemo, dasi se nam kolekovana pobotnica ne zdi ravno potrebna.

§ 64 pristojbinske postave pa pravi izrecno: „Kolekovo pristojbino mora plačati 1. pri pravnih listinah za obojestransko obvezna pravna opravila oni, ki jo daje in oni, ki jo prejema; 2. pri pravnih listinah za enostransko obvezna pravna opravila oni, ki ima od tega korist.“ Ravno tako se glasijo določbe § 68 glede obveznosti za neposredno plačevanje pristojbin. S stališča postave se torej ne more nič navesti zoper to, da mora pristojbino plačati izplačevavec. Z moralčnega stališča pa je dobro in pošteno, če plačajo te pristojbine blagajne same namestu svojih večkrat zelo slabo plačanih izplačevavcev.

O dolžnosti naših zadrug, dajati finančni upravi pojasnila.

S tem sem prišel do konca svoje študije o pristojbinah in sedaj se samo začudeno vprašam: Kako pa vedó naše davčne in finančne oblasti, da ima ta ali ona zadruga zapisnik občnega zbora, ki se mora kolekovati? Ali je dolžnost naših zadrug, dajati finančnim oblastem vsa zaželenja pojasnila in predložiti zahtevane listine in dokazila?

Že enkrat smo v „Zadrugi“ pisali, da se nam ne zdi, da bi bilo to dolžnost naših zadrug. § 97. pristojbinske postave pravi izrecno: Oblasti, ki so nastavljene za davčinske zadeve, smejo pri javnih oblasteh in uradih, dalje pri notarjih od časa do časa preiskati, ali se izpolnjujejo določbe te postave; vendar pa se morajo te preiskave vršiti na ta način, da se redno poslovanje dotičnega zavoda ne moti ali ne prekine. Naše zadruga pa niso nikake javne oblasti, nikaki javni uradi in nikaki notarji, torej jim ni treba zaradi prestopanja pristojbinskih določb delati vohunstva. Kar je potrebno, poskrbijo naši revizorji, vse drugo je nepostavno. Zato priporočamo vsem našim zadrugam, naj finančnim organom, ki bi radi imeli kaka pojasnila ali naredili kake preiskave, na jako uljuden, a zajedno odločen način odrečejo vsako pojasnilo. Tudi jim priporočamo, naj sestavijo poseben tozadeven zapisnik, v katerem se naj posebe omeni, da ni nobene take postavne določbe.

Samo dve izjemi tega splošno veljavnega pravila sta.

Če se je naznanil oblastem kak prestopok zoper predpise o pristojbinah in se pri tej priložnosti ni z naznanilom predložila pravilno kolekovana listina ali pismo, potem sme po § 96. pristojbinske postave okrajna oblast za davščine zahtevati, da ji lastnik pokaže „dotično“ listino ali pismo; če treba, se lahko v ta namen pokliče tudi sodnija na pomoč. Tudi druga izjema je v postavi popolnoma določeno označena. § 12.

postave z dne 13. decembra 1862 pravi namreč: Finančna uprava sme vsem družbam, zavodom ali osebam, ki morajo ali smejo pristojbine plačevati neposredno, naložiti, da vodijo ž njenimi predpisi natanko soglašajoč zapisnik, ki mora imeti vse podatke, iz katerih se da sklepati pravilnost pristojbinskih nastavkov in katerega resničnost lahko določijo s tem, da primerja njen pooblaščenec izvirne zapisnike in račune udeležencev.“

Po tem jasnem besedilu postave nima odposlanec finančne uprave nobene druge pravice, ko da presodi navedbe zadruga glede plačevanja pristojbin s tem, da primerja izviren zapisnik za pristojbine in računске zaključke zadruga. Ali so knjige, dolžna pisma in dokazila zadruga kolekovana ali ne, to ne briga odposlanca finančne uprave prav nič! Ali je zapisnik tu ali ne, kaj stoji v njem, ali je zapisnik kolekovan ali ne, to ga tudi nič ne briga! Torej recite mu mirno in uljudno: „Pokazali bi vam lahko vse, kar si želi vaše srce, ali zaradi koristi celega združništva in ker ni za to postavnih določb, pa vam ne moremo!“

Veselilo nas bo, če bodo naša današnja izvajanja vzbudila mnogo pozornosti, če bodo našim zadrugam koristila v čemer si bodi in če bomo lahko našim članom o priliki poročali o ugodnih uspehih.

IV.

Poročila glede blagovnega prometa zveze.

Bakrena galica in žveplena moka.

Zveza oddaje svojim članom bakreno galico prima kakovosti:

a) v vrečah po 100 kg od skladišč v Gradcu, Mariboru, Celju in Ptuj po 65 K za 100 kg z vrečo vred. Brutto za netto z netto kassa brez skonta.

Če se vzame manj ko 100 kg, se zviša cena za 1 v pri kilogramu;

b) v sodih s približno 290 kg kosmate (brutto) teže, od našega skladišča v Mariboru n. Dr. za 59 K 50 v za 100 kg, brutto za netto, netto kassa brez skonta.

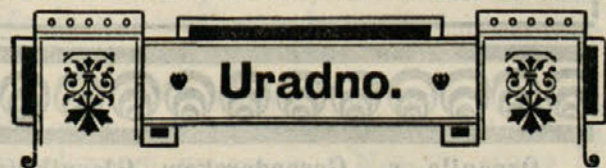
Bakrena galica v sodih se ne oddaja drugači ko v celih izvirnih sodih. Vreče in sodi se ne jemljejo nazaj.

Ker je določena prodajna cena bakrene galice po kosmati teži, torej s sodom ali z vrečo vred, se mora pri razdeljevanju galice ozirati na to dejstvo in se cena za netto-težo primerno zvišati.

Zelo fino zmleto žveplo

v vrečah po 50 kg od Gradca za 100 kg 19 K, od Maribora za 100 kg 18 K 75 v, od Celja za 100 kg 18 K 50 v.

Naročila na bakreno galico in žvepleno moko sprejemamo brez obveznosti za spremenitev cene ali množino.

Razglas.

Na deželni sadje-in vinorejski šoli v Mariboru se bo vršil v času od 15. do 20. junija poletni tečaj za vino-in sadjerejo, in tečaj za viničarje. V prvem

se bo poučevalo poletno delo v vino- in sadjereji in pokončevanje škodljivcev teoretično in praktično, v drugem pa se bo poskrbelo za praktično izobrazbo udeležencev.

Število udeležencev prvega tečaja je z všteti učiteljskimi osebami, ki jih bo poslal deželni šolski svet, določeno na 40, število drugega tečaja na 20.

Plačati ne bo za pouk treba ničesar.

Prošnjiki za udeležbo pri viničarskem tečaju lahko dobijo podpore, v kolikor bodo zadoščala sredstva, ki so na razpolago. Da jih dobijo, morajo izrecno navesti in si od občinskega predstojništva dati potrditi, da so

1. sami ubožni posestniki,
2. na očetnem posestvu delujoči sinovi takih posestnikov ali pa,
3. viničarji takih posestnikov.

To potrdilo se mora priložiti k prošnji za udeležbo. Tudi mora prošnik navesti, koliko je star.

Prošnjiki za udeležbo, ki ne prosijo tudi za podporo, morajo to v prošnji izrecno navesti.

Teoretičen pouk v vino- in sadjereji se začne 15. junija predpoldne ob 9. uri. Udeleženci viničarskega tečaja se morajo zbrati tukaj istega dne ob 8. uri zjutraj.

Prijave se morajo poslati do 5. junija podpisnemu zavodu.

Ravnateljstvo deželne sadje-in vinorejske šole.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Celje ...	50	12	—	10	50	9	—	8	50	8	—	9
Ormož ...	50	10	50	9	50	9	—	9	—	7	50	8
Gradec ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno ...	50	12	50	11	—	8	—	9	50	8	25	—
Maribor ...	50	10	25	9	50	8	50	8	50	7	50	8
Ptuj ...	50	10	80	10	50	10	—	9	20	8	—	8
Inomost ...	50	13	38	11	90	9	43	9	05	—	—	—
Celovec ...	50	11	25	10	20	—	—	8	50	8	75	—
Ljubljana ...	50	12	—	10	—	9	—	8	50	8	—	9
Pešt ...	50	12	—	10	—	6	92	7	50	6	50	—
Solnograd ...	50	12	45	10	25	—	—	8	80	8	60	—
Dunaj ...	50	12	65	10	82	7	02	7	93	7	05	—
Linc ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	10	50	8	—	3	50	2	50	3	—	2	50
Ormož ...	50	9	—	11	—	5	—	4	80	4	—	3	50
Gradec ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno ...	50	—	—	—	—	4	50	3	70	3	70	3	20
Maribor ...	50	8	—	7	50	3	30	—	—	3	—	2	70
Ptuj ...	50	9	50	8	—	4	—	3	20	3	50	2	80

Graško tržno poročilo.

Sejm s krmo in slamo od 11. maja do 17. maja 1908. Pripeljalo se je 91 vozov s 779 meterskimi stoti sena in 33 vozov s 297 meterskimi stoti slame; sejm je bil boljše obiskan kakor pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 7.— do K 8.40, sladko od K 7.20 do K 8.60; ržena slama od K 6.60 do K 7.80; pšenična slama od K 6.40 do K 7.60, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejm z rogato živino dne 21. maja 1908. Prignalo se je 333 volov, 194 bikov, 526 krav, 117 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice in — konj.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov 37 bikov, — krav, — telet; na Gornje Štajersko 90 vola, 11 bikov, 90 krav, — telet; Predarlberško: 34 volov, 16 bikov, 52 krav, — telet; v Nemčijo: 8 volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: 10 volov, 20 bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Ogrsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: 8 volov, 2 bika, 214 krav, — telet; na Češko: — volov, — bikov, 11 krav, — telet; v Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od K 74.— do K 84.— (izjemoma K 88.—), poltolsti od K 68.— do K 72.—, suhi od K 56.— do K 66.—; voli za pitanje od K 64.— do K 68.—; klavne krave, tolste od K 56.— do K 70.—, poltolste od K 48.— do K 54.—, suhe od K 30.— do K 46.—; biki od K 56.— do K 70.—; dojne krave do 4. teleta od K 60.— do K 70.—; čez 4. tele od K 48.— do K 58.—; breje od K 46.— do K 62.—; mlada živina od K 60.— do K 74.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet do K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—.

Sejm klavne živine dne 22. maja 1908. Zaklana živina: 696 telet, 1786 svinj, 40 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.00 do K 1.14; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.16 do K 1.28; nemške mesne svinje od K 1.28 do K 1.32; nemške pitanske svinje od K 1.14 do K 1.22; ogrske pitanske svinje Ia od K —.— do K —.—; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.16 do K 1.22; mesne svinje od K 1.14 do K 1.26 bosnjaške pitanske svinje, debele, od

K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K —.76 do K —.88; kozlički in jagnjeta od K 5.— do K 7.—.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letni in živinski sejmi.

Dne 9. junija pri Sv. Martinu**, okr. Slovenji Gradec; pri Sv. Marjeti*, okr. Maribor; v Stražu**, okr. Lipnica; v Marnbergu**, v Lučah**, okr. Arvež; v Mozirju**, okr. Gornji-grad; v Laškem**, v Ljutomeru**, v Račah**, okr. Maribor; v Ormožu (svinjski sejem); v Radgoni**, v Pilštajnu**, okr. Kozje; v Kapelah**, okr. Brežice; v Rogatcu*.

Dne 10. junija na Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Mariboru*; v Groß-Kleinu (sejem z mlado živino), okr. Lipnica.

Dne 11. junija pri Sv. Marjeti ob Pesnici*, okr. Maribor; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu*.

Dne 12. junija pri Sv. Treh Kraljih**, okr. Sv. Lenart v Slov. gor.

Dne 13. junija v Brežicah (svinjski sejem); pri Sv. Janžu pri Spodnjem Dravogradu**, okr. Slovenji Gradec; v Kozjem**, na Žigerškem vrhu, okr. Sevnica; v Brežicah**, v Žalcu**, okr. Celje; pri Sv. Duhu-Loče**, okr. Konjice; pri Sv. Andražu v Slov. gor., okr. Ptuj.

Dne 14. junija pri Sv. Trojici v Slov. gor., okr. Sv. Lenart v Slov. gor.

Dne 15. junija na Planini*, okr. Sevnica; v Arvežu (sejem z drobnico); pri St. Vidu pri Ptuj**, v Zgornji Kostričnici**, okr. Rogatec; pri Sv. Jurju**, okr. Celje; v Oplotnici**, okr. Konjice; v Mozirji**, okr. Gornji-grad; v Lembachu*, okr. Maribor.

Dne 16. junija v Ormožu (svinjski sejem); v Radgoni.

Dne 17. junija na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu*.

Dne 19. junija pri Mali Nedelji*, okr. Ljutomer.

Dne 20. junija v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 21. junija v Marnbergu; v Studencih*, okr. Maribor; v Peklu*, okr. Slovenji Gradec; pri Sv. Tomažu (v Koračicah)**, okr. Ormož.

Anton Löschnigg

veletržec s papirjem, Gradec, Griesgasse 4

priporoča:

Debeli papir za vlaganje v sode in zaboje za jabolka. Zavojni papir za namizno sadje. Fino papirjevo volno za opremljanje in zavijanje jabolčnih jerbakov in zabojev. Bele in barvaste zrezke svilene papirja za nalaganje. Etikete, servijete in vrečice za sadje. Pravi pergamentni zavoj v zvitkih za prošiljanje sadja, perotnine, grozdja, sira, nadalje Hofhelmske in dunajske pase za lovljenje mrčesa, lim in naliman papir v zvitkih za lovljenje gosence.

40a-24

Vzorci in ceniki na razpolago.

Novo! Prekaša vse sisteme.

Ia. tvrdkam se dajejo zastopstva v tu- in inozemstvu patentiranih novih aparatov za pokončevanje rastlinskih škodljivcev.

Drevesne in trsne škropilnice

tudi za karbolinej

z dolgotrajnim curkom, samodelne, nahrbtne, vse z automati za regulacijo pritiska. 136a-5

Nechvilejev novi sistem in nova metoda prihrani mnogo dela, materijala in moči.

Cenike pošilja na zahtevo

Franc Nechvile

tvornica za vinorejske, kletarske stroje in kovinske izdelke

Dunaj, V/1, Margaretenstraße 98. U

Gospodje

naročevalci

se uljudno naprosijo, da se pri naročevanju blaga sklicujejo na naš list.

Stroj za striženje ljudi

za 3, 7 in 10 mm rez, francoski sistem K 550; isti, ameriški sistem K 650; isti, „Ideal“, zelo močen, K 950. Stroj za striženje brade, francoski sistem, reže 1 mm, K 5—; isti, zelo fin, ameriški sistem, reže 1/2 mm, K 650. 226/08-W

Cene od Dunaja. — Povzetje. — Kakovost zajamčena.

Ceniki franco.

Alex. Balin, Dunaj, III/3, Salesianergasse 8/G.

Pristen je Thierryjev balzam

le z nuno kot varstveno znamko. Pošilja se najmanj 12 polozeleno vičnih, 6 celih ali 1 patent-družinska steklenica 191a-13 za K 5.—. Zavoj prost.

Thierryjevo centifolijino mazilo

Najmanj se pošlje 2 dozi za K 3.60. Zavoj prost. Povsodi priznana najboljša domača sredstva zoper žledčeve težave, zgago, krče, kašelj, sluzavost, vnetje, rane, praske i. t. d. Naročilo ali nakaznica se naj naslovi na:

A. Thierry, lekarna „pri angelju varhu“, Pregrada pri Rogatcu

Dobi se tudi v mnogih lekarnah.

ONI VINAR

kateri stane funt SCHICHTO-VEGA (MILA) več, se tisočerno povrne, ker SCHICHTOVO MILO ne zajeda perila in prihrani mnogo dela.

Schicht-

217a-7

milo

Na celem svetu ni za fino perilo nič boljšega ko SCHICHTOVO MILO. Tudi je najcenejše. Pazite na vtisnjeno ime „SCHICHT“.

Oznani v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev